

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028

Khall 18.08.2025 § 177

Valmistelija:
hallintojohtaja Mirja Tuunanen
puh. 044 781 1251
mirja.tuunanen@parikkala.fi
ja
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh . 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kuntatalouden tasapainottaminen edellyttää määrätietoisia toimia menojen vähentämiseksi ja tulopohjan kasvattamiseksi. Vuosikatteen vahvistaminen on erityisen tärkeää, koska Parikkalan kunnan viime vuosien mittavien investointien vuoksi suunnitelman mukaiset poistot ovat kasvattaneet merkittävästi.

Parikkalan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 oli noin 0,75 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 talousarvio on puolestaan noin 0,78 milj. euroa alijäämäinen. Kustannusten kasvua on onnistuttava hillitsemään kaikilla tasoilla. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten nykyinen sopimuskausi on 1.5.2025 – 29.2.2028. Perusratkaisun palkankorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Vuodelle 2026 tehdyt sopimusratkaisevat nostavat henkilöstökuluja noin 230 000 eurolla. Kustannuksia nostavat lisäksi mm. työllisyyspalveluiden siirto kunnille, työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajeneminen, työterveyshuollon sairaanhoidollisten kustannusten kasvaminen, oppimisen tuen uudistus ja yleinen hintakehitys. Esimerkiksi perusopetuksen käyttökulut ovat kasvaneet vuodesta 2019 vuoteen 2024 noin 41 %.

Talouden sopeuttamisen tarve on lähtökohtaisesti noin 0,7 milj. euroa jo vuodelle 2026, jotta päästään nollatulokseen. Talousarviotaami on kunnanhallitukseen nähden sitova talousarvion valmistelupohja. Lautakunnat valmistelevat vuoden 2026 talousarvioesityksensä

talousarvioraamin mukaisesti. Talousarvioraami vuodelle 2026 on valmisteltu ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen perusteella. Valmistelun lähtökohtana ovat vuoden 2024 tilinpäätös, vuoden 2025 talousarvio ja tilinpäätössennuste. Tasapainoinen talous varmistaa Parikkalan kunnan elinvoimaisuuden.

Yritysvaikutusten arviointi: ei tarpeen.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pääkkö Mervi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026 - 2028 laadintaohjeet liitteen mukaisesti ja ohjeistaa lautakuntia valmistelevaan talousarvioesitykset talousarvioraamin mukaisesti sekä esittämään tarvittaessa tavoitteen saavuttamiseksi toimintakatetta vahvistavia toiminnallisia ja taloudellisia muutosesityksiä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Khall 08.12.2025
76/02.02.00/2025

Valmistelijat:
hallintojohtaja Mirja Tuunanen
puh. 044 781 1251
mirja.tuunanen@parikkala.fi
ja
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh . 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Lautakunnat ovat käsitelleet toimialansa talousarvioehdotusta vuodelle 2026 seuraavasti:

- Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta 13.11.2025 § 46
- Tekninen lautakunta 13.11.2025 § 74

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta oli lautakunnan käsittelyn jälkeen noin 170 000 euroa yli raamin ja tekninen lautakunta lisäsi Niukkalan vapaa-aikatalon käyttökustannukset ilman, että tilalle esitettiin sopeuttamisvaihtoehtoa teknisen johtajan talousarvioehdotukseen.

Kunnanjohtajan talousarvioehdotus on laadittu talousarvion koko suunnitelmakaudelle 2026-2028 siten, että vuosittain oltaisiin päätyvässä ylijäämävaiheeseen tulokseen. Vuoden 2026 ylijäämä on 549 euroa, vuodelle 2027 noin 232 000 euroa ja vuodelle 2028 noin 600 000 euroa. Kunnanhallitus on kokouksessaan 18.8.2025, 177 §:ssä edellyttänyt raamisissaan nollatulokseen pääsemistä jo vuonna 2026.

Talousarvion toteutumisen suurimpia riskejä ovat hankintalain uudistuksen kokonaisuus, yhtiöittämisvelvoitteen toteutuminen (toteutuessaan vaikutus kunnan tulokseen noin -500 000 euroa) ja kunnan rahoitusosuuden kasvu työttömyyden maksuosuuksissa. Valtionosuusuudistus ei todennäköisesti etene tällä hallituskaudella, joten sen vaikutuksia tulevaisuudessa ei vielä voida ennakoita.

Talousarvion laadintaa varten on pidetty kaksi valtuustoseminaaria, 13.10.2025 ja 30.10.2025. Lisäksi ensimmäisen valtuustoseminaarin linjauksen mukaisesti kunnanhallitus päätti yhteistoimintaneuvotteluiden aloittamisesta kokouksessaan 20.10.2025 § 225. Neuvottelut päättyivät

10.11.2025 ja kunnanhallitus käsitteli neuvotteluiden tuloksen noin 10 henkilötyövuoden vähennyksestä 13.11.2025, 241 §:ssä.

Parikkalan kunta haluaa strategiansa mukaisesti kasvaa kestävästi. Strateginen tavoite on vakaa, tasapainossa oleva talous. Taloutta on pyritty sopeuttamaan määrätietoisesti, vaikka kunnanvaltuusto ei olekaan aikaisempina vuosina päässyt yksimielisyyteen talouden sopeuttamisohjelmasta. Parikkalan kunnan on välttämätöntä saada talous vastaamaan väestömäärää ja -rakennetta. Tämä tarkoittaa, että vuosien 2026-2027 aikana tulee vielä enemmän tarkastella palveluverkkojen ja palveluiden kokonaisvaltaista päivittämistä ja palvelujen tuottamistapojen kehittämistä ja uudelleen arvioimista, sillä kunta on pysyvästi taloudessaan alijäämän tiellä, mikäli ei onnistuta ennakoidussa talousjohtamisessa.

Lautakunta	Raami	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Keskusvaalilautakunta	-400	-14 900	-20 000	-500
Tarkastuslautakunta	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Kunnanhallitus	-2 100 000	-1 735 000	-1 819 000	-2 252 000
Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta	-8 150 600	-8 436 000	-8 452 000	-8 304 000
Tekninen lautakunta	150 000	530 000	113 000	880 000

Talousarviosta yleisesti

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Parikkalan kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kuntataloudesta

Kuntien toimintaympäristö pysyy haastavana myös vuonna 2026. Vaikka monien kuntien tilinpäätökset ovat vahvistuneet, investointitarpeet, väestörakenne ja palvelukysynnän kasvu pitävät kokonaistalouden alijäämäisenä. Lisäksi kuntien toimintaan heijastuu myös hyvinvointialueiden suuret alijäämät ja palveluverkon merkittävät sopeutukset sekä henkilöstön ja sote-kiinteistöjen vähentäminen ja kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset tuleville vuosille.

Vaikka kunnan taloustilanne on isossa kuvassa haastava ja vaatii valtavasti työtä kehityssuunnan kääntämiseksi, ei luvassa ole pelkkiä palveluita kurjistavia leikkauksia ja synkkyyttä. Talousarviossa on sisällä näkyvissä myös osaltaan elinvoimaan ja lapsiperhepalveluihin liittyviä toimintoja, jotta kehityssuuntaa saataisiin käännettyä.

	TA2026	TA 2025	TP 2024	TP2023
Kunnallisvero-%	9,5	9,5	9,5	8,86
Kiinteistövero-% (vakit. asuinrak.)	0,55	0,55	0,55	0,50
Verotulot*	10,4	10,0	9,9	9,5
Valtionosuudet*	2,1	2,2	1,8	2,4
Toimintamenot*	17,0	17,1	17,0	16,9
Vuosikate*	2,5	1,9	0,8	1,7
Investoinnit*	1,5	1,5	0,6	9,1
Poistot*	2,5	2,6	2,6	1,9
Lainat euroa/asukas	3 348	4 184	3 742	3 884
*milj. euroa				

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvioesitys ei sisällä veronkorotuksia. Verotuloja arvioidaan kertyvän Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan vuonna 2026 noin 10,3 miljoonaa euroa. Kunnallisveron arvioidaan tuovan noin 0,4 miljoonaa euroa enemmän tuottoa kuin vuonna 2025. Yhteisöveroa kertyy noin 1,1 miljoonaa euroa ja kiinteistöveroja 1,6 miljoonaa euroa. Verotulot tulevat viiveellä ja erityisesti tulevien vuosien verotulojen ennakkointi on vaikeaa, koska Etelä-Karjalan alueella on käynnissä lukuisia yhteistoimintamenettelyitä haastavien aikojen vuoksi.

Valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä 2,1 miljoonaa euroa, missä on vähennystä kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 0,1 miljoonaa euroa. Kotikuntakorvaukset maksetaan valtionosuusjärjestelmän kautta ja se sisältyy valtionosuuslaskentaan, yhteensä siis noin 2,38 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät muutokset

Tuloslaskelman mukaiset toimintakulut vuodelle 2026 ovat noin 17 miljoonaa euroa, eli noin 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Toimintamenojen sopeuttaminen tulotasoon olikin talousarvion laadinnan lähtökohta. Henkilöstökulujen vähennystä on 0,2 miljoonaa euroa yhteistoimintamenettelyn tuloksen mukaisesti, vaikka palkankorotusratkaisut haastavatkin, esimerkiksi perusopetuksen ja lukion henkilöstömenoissa on nousua noin 499 000 euroa sivukuluineen huolimatta määräaikaisen henkilöstön vähentämisestä vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Talousarvioehdotuksessa on varauduttu kolmen prosentin henkilöstökulujen kasvuun.

Sivistyslautakunnan alaisessa toiminnassa sopeuttamisen vaikutukset ovat merkittäviä, koska sivistystoimen kustannukset ovat noin 60 prosenttia koko kunnan kustannuksista.

Varhaiskasvatuksessa vähennetään määräaikaista henkilöstöä ja henkilöstön määrä mitoitetaan lakisääteiseen ja vähennys tarkoittaa euroissa noin 305 000 sivukuluineen kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.

Talousarvio sisältää myös kotihoidontuen kuntalisän poistamisen. Talousarviossa on varauduttu vuoden kahden ensimmäisen kuukauden kuntalisän maksamiseen, eli säästö on noin 20 000 euroa. Varhaiskasvatusikäiset lapset mahtuvat tulevina vuosina kunnan kahteen päivähoitoyksikköön Kuperkeikkaan ja Satakieleen. Talousarvio sisältää

edelleen lapsiparkkitoiminnan kustannukset, mitä on tarkoitus laajentaa myös Saaren Akonpohjaan kerran viikossa tapahtuvaksi toiminnaksi. Ulkopaikkakuntalaisille lukiolaisille tarjotaan edelleen maksuton soluhuoneistoasuminen.

Kansalaisopiston kurssitarjonta mitoitetaan 100 kurssiin lukuvuosittain ja tuntimäärä supistetaan 3 600 tuntiin. Lisäksi liikuntaneuvojan panosta ei jatketa hankkeen jälkeen omana toimintana ja liikunta- ja kulttuuritoimen osalta yhdistysten avustuksia pienennetään kuluvan vuoden tasosta. Kirjastoverkko mitoitetaan vastaamaan palvelutarvetta ja väestömäärää. Talousarvio sisältää aineistohankinnan vähennystä noin 7 000 eurolla ja kirjastonjohtajan tehtävä jätetään täyttämättä eläköitymisen myötä. Kirjastotoiminta keskitetään Saarelle ja Kangaskylään. Talousarvio sisältää Niukkalan vapaa-aikatalon kustannukset heinäkuun loppuun 2026 saakka. Mikäli kiinteistöön ei saada ulkopuolista tuottoja tai palvelua pystyttyä tuottamaan toisin, on edessä kiinteistön saattaminen kylmilleen.

Palvelujen ostoa vähennetään tulevalle vuodelle noin 300 000 euroa, mistä merkittävä kustannus on koululaiskuljetuksen kilpailutus ja sitä kautta saatava säästö.

Kunnanhallituksen alaisessa elinvoimapalveluissa varaudutaan työttömyyden rahoitusosuuden kasvuun ja kokonaisuutena varaus on 435 000 euroa. Lisäksi Lappeenrannan kaupungille maksetaan työllisyydenhoidon viranomaistehtävistä 431 000 euroa. Elinvoimapalveluissa varaudutaan myös kolmen kunnan sekä pienten kuntien yhteiseen täydentävään työllisyydenhoitoon ja niistä aiheutuviin kustannuksiin. Hanketuottoja on tarkoitus kerryttää 150 000 euroa, jotta voidaan panostaa edelleen elinvoiman kehittämiseen. Kuluvana vuonna on päättymässä kaksi hanketta.

Nuorten kesätyöllistämiseen varataan viidelle enemmän määrärahaa kuin aikaisempina vuosina.

Keskushallinnossa jätetään täyttämättä palkanlaskijan toimi eläköitymisen myötä ja palkanlaskenta ostetaan Meitalta. Talousarvio sisältää edelleen henkilöstölle suunnattuja palveluita, koulutuslisenssin, ePassin 100 euroa/työntekijä sekä tyhy-raham 50 euroa/työntekijä. Työterveyshuolto kilpailutetaan ja hankitaan pelkästään lakisääteinen työterveyshuolto.

Teknisen lautakunnan alaisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota asiantuntijapalveluiden ostoon ja niitä on tavoite vähentää. Lisäksi yksityistieavustukset puolitetään vähintään kahdelle seuraavalle vuodelle 75 000 euroon.

Kuntatekniikan päällikön ja ruoka- ja puhtauspalveluvastaavan tehtävät jätetään täyttämättä ja toiminta organisoidaan uudelleen. Kuntatekniikan päällikön vastuuta jaetaan kahdelle laitosmiehelle ja ruoka- ja puhtauspalveluissa huomioidaan tasolisänä työnjohtajuus kahdelle työnjohtajalle. Näistä on neuvoteltu yhteistoimintamenettelyssä.

Teknisessä toimessa on tarkoitus myös luopua tarpeettomista kiinteistöistä, mutta niitä ei ole epävarman toteutumisen vuoksi otettu mukaan talousarvioon. Luopumislistalla on valtuustoseminaarin käsittelyiden perusteella Saaren Rantamaja, Kiipola ja Helenansaari.

Talousarviossa on vähennystä hyvinvointialueen maksamiin vuokriin noin 52 000 euroa.

Vuosikate ja tilikauden tulos

Vuosikate on arviolta 2,5 miljoonaa euroa. Koska poistot ovat isojen investointien vuoksi korkeat, jää tilikauden tulos ylijäämäiseksi 549 euroa. Vuosikate ei vielä merkittävästi kohennu tulevana vuosina ja lisävelanottoa tarvitaan investointeihin. Vuoden 2026 nettoinvestoinnit ovat noin 1,3 miljoonaa euroa. Yhtenä merkittävimpänä investointina on tulevana vuosina hyvinvointiasemaan liittyvät tilaratkaisut.

Liitteenä kunnanjohtajan talousarvioehdotus- ja suunnitelma vuodelle 2026 ja vuosille 2027-2028.

Yritysvaikutusten arviointi: ei tarpeen.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pääkkö Mervi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2026–2028 liitteen mukaisena ja
2. oikeuttaa hallintojohtajan tekemään talousarvioon tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia.

Päätös